

هزاره ابن سینا

یادگارهای ارزشمند شرکت کننده در جشن شیخ

صحبت شد که در مجموعه‌ای درج گردید، متأسفانه شیخ را «طبيب بزرگ ترك فیلسوف و استاد طب ابن سینا . . .» خواندند و بسیار جای تعجب است که چنین نسبتی به شیخ داده شده است. این جانب در هزاره شیخ در تهران و همچنین در دو سال قبل در اسلامبول موضوع را با همکار دانشمند آقای دکتر سهیل انور در میان گذاشتم (بدون آنکه مجادله‌ای بشود) و تا آنجا که مقدور بود ایشان را متوجه مطلب نمودم.

پس از ترکیه کشور ایتالیا اقدام به جشن هزاره حکیم نمود و در تاریخ پنجم ژوئن ۱۹۵۰ مطابق با ۱۵ خرداد ۱۳۲۹ در شهر فلورانس با حضور عده‌ای از دانشمندان و مخصوصاً نمایندگان ملل اسلامی به یاد حکیم هزاره‌اش برگزار شد که در آن جشن جنبه‌های مختلف دانش شیخ و اهمیت و مقام او مورد بحث قرار گرفت و سخنرانی‌هایی ایراد شد و در دنباله آن از طرف پنجمین کنفرانس یونسکو (سازمان علمی و تربیتی و فرهنگی ملل متحد) نیز سخنرانی‌هایی به عمل آمد.

همچنین در کشورهای انگلستان و فرانسه و کانادا و لهستان و اتحاد جماهیر شوروی و هندوستان و جمهوری لاتوی و مجارستان و بلغارستان و آلمان شرقی و رومانی و چکسلواکی و چند کشور عربی نیز به افتخار هزارمین سال وفات شیخ مراسمی برپا شد.

مثلاً در انگلستان شش سخنرانی از طرف دانشگاه کمبریج و در فرانسه نه سخنرانی ایراد گردید و در مصر نه مقاله از طرف مؤسسه شرقی فرانسوی در قاهره و سایر کشورهای مذکور رسالات و مقالاتی درباره مقام علمی شیخ انتشار یافت.

گذشته از آن در برخی از جرائد و مجلات اروپا و آمریکا به مناسبت هزاره شیخ درباره مقام طبیب و علمی و فلسفی و ادبی وی مقالاتی به چاپ رسید که اگر مقرر شود به نگارش تمام آنها پرداخته

دکتر محمود نجم‌آبادی

رئیس بخش تحقیقات تاریخی، طبیب و بهداشتی دانشکده بهداشت دانشگاه تهران

شرکت داشتیم. منتهی در این هزاره علاوه بر شرکت در جمیع مراسم، یکی از رسالات منسوب به ابن سینا به نام «رساله جودیه» را که از طرف انجمن آثار ملی به حقیر واگذار گردیده بود تشریح نمودم که به چاپ رسید.

پس از نگارش مقدمه بالا اشاره میکنم که هزاره شیخ در کشور ما به سال ۱۳۳۳ شمسی مطابق با ۱۹۵۴ میلادی برگزار گردید، اما تجلیل از وی و برگزاری جشن‌ها و یادبودها در کشورهای دیگر جهان در تاریخهای مختلف انجام یافت. اکنون مختصر و فشرده‌ای از این جشن‌ها و یادآوریهائی که به مناسبت تجلیل از مقام وی در دنیا انجام گرفته است می‌نگارم.

در ژوئن سال ۱۹۳۷ میلادی در کشور همسایه - ترکیه - تجلیلی از شیخ به عمل آمد و این امر به مناسبت نهمین سال وفات شیخ بود. طی مراسمی که در دانشگاه اسلامبول انجام گرفت، از طب و ملیت و حیات فلسفی و هیئت و ریاضیات و فهرست نسخ و قصص و روایات و ترجمه‌های شیخ

شرح حال و مقام طبیب شیخ از شماره ۱۲۱ تا شماره ۱۴۲ مجله هنر و مردم از نظر خوانندگان مجله گذشت. اینک به شرح هزاره شیخ مبادرت می‌شود.

مقدمتاً متذکر می‌گردم که طی عمر خود در دو هزاره از دو مرد که افتخار کشور ما میباشد شرکت داشته‌ام نخست در زمان رضا شاه کبیر، در سال ۱۳۱۳ و مربوط به فردوسی طوسی شاعر بلند پایه ایران بود که بنده به عنوان طبیب هیئت مستشرقین (یا باصطلاح طبیب المستشرقین) انتخاب شده بودم که آن مراسم با تجلیل فوق‌العاده در تهران و مشهد برگزار گردید و بسیار با عظمت حق فردوسی ادا شد و بنده ناچیز از ابتدا تا انتهای جشن هزاره حضور داشتم و امیدوارم بایادداشتها و اسناد و مدارک لازمه مقاله جداگانه‌ای در این زمینه جهت خوانندگان مجله هنر و مردم تقدیم دارم.

دوم در دوران اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر در سال ۱۳۳۳، هزاره شیخ - رئیس ابن سینا و تجلیل از این طبیب و فیلسوف شهیر ایرانی که بنده در آن

حضرت آیت الله العظمیٰ خلیفۃ المسیح الرابعی
 مدظلہ العالی سے سب سے زیادہ محبت و احترام کے ساتھ
 آمین کی دعا کے ساتھ جمع ہوئے۔
 ۱۳۳۱ھ ۱۲ رجب المرجب
 بزرگوار

ای نیکوکار این نگارنده که آفتاب سحر بر لبام
 بیار غلام فاضل کلام در غمور حجم آبادی نوشته شد در تهران
 ۱۳۳۱
 سیم ازادیت قلم
 محمد شفیع عامری
 Mohamud Ismail
 Panchab University
 Lahore

یادگار هزاره حکیم یار دمر ابوعلی ابن سینا
 پرفسور برتلس مکو
 Ahmad Hussain
 Panchab University
 Lahore

Louis Messigum (Paris)

۱ - خط و امضاء یادگار دکتر ابراهیم مدکور نماینده کشور عربی مصر
 در جشن هزاره ابن سینا برای نگارنده مقاله

۳ - خط و امضاء یادگار پرفسور برتلس نماینده شوروی در جشن هزاره
 شیخ برای نگارنده مقاله

۲ - خط و امضاء یادگار از مرحوم پرفسور محمد شفیع لاهوری نماینده
 کشور پاکستان در جشن هزاره ابن سینا برای نگارنده مقاله

۴ - یادداشت مرحوم پرفسور لوئی ماسینیون

شود مطلب بدرازا خواهد کشید. همینقدر یادآور می‌شود که کار تجلیل از مقام شامخ وی در جهان بسیار مجلل انجام یافت ولی آنچه که در کشور ما به عمل آمد چیز دیگری بود که شرح آن خواهد آمد.

اضافه مینماید که از طرف شورای جهانی صلح در آبانماه ۱۳۳۰ در جلسه عمومی که در وین (پایتخت کشور اتریش) انعقاد یافت، برای تجلیل از اینج دانشمند بزرگ منجمه این سینا به مناسبت تطبیق سالهای تولدشان با تاریخ بالا مراسمی برگزار گردید.

برای این امر یک کمیته بین‌المللی به ریاست یک تن از مشاهیر کشوری که آن دانشمند از آنجا برخاسته تشکیل شد.

شادروان سعید نفیسی به ریاست کمیته بین‌المللی هزاره این سینا برگزیده شد. این کمیته مرکب از چهل و چهار تن نماینده بیست و سه کشور بود. در تهران هم ریاست کمیته ملی این سینا به عهده شادروان سعید نفیسی بود.

در تهران از ۲۳ تا ۲۹ مهرماه سال ۱۳۳۰ هفته‌ای به نام «هفته ابن سینا» اختصاص داده شد که علاوه بر تهران در اغلب شهرهای ایران نیز برای شناسائی مقام علمی و طبی و فلسفی و ادبی شیخ در مجامع و مؤسسات فرهنگی و علمی حق مطلب ادا شد، مضافاً بدانکه ارباب جرائد و مجلات نیز سهمی به سزای این امر داشتند. لازم به تذکر است که در اتحاد جماهیر شوروی به مناسبت جشن هزاره شیخ در شهر بخارا و استالین‌آباد (پایتخت جمهوری تاجیکستان) و لنینگراد و مسکو و کی‌یف Kiev (مرکز جمهوری اوکراین) سخنرانی‌های ایراد و نمایشگاه‌های تنظیم گردید.

در شهر بخارا در قریه افشنه که مادر ابن سینا از آنجا بوده علاوه بر آنکه جشن‌های برپا شد در مرکز ولایت پیشکوه دبیرستانی به نام «ابوعلی سینا» افتتاح گردید.

شرح مراسم هزاره شیخ در ایران

تهیه مقدمات جشن هزارمین سال تولد شیخ به سال ۱۳۲۳ شمسی از طرف انجمن آثار ملی شروع گردید که پس از چند سال انجمن توانست کارهای ذی‌قیمتی برای تجلیل از مقام شیخ انجام دهد:

ساختمان بنای آرامگاه ابن سینا و طبع آثار فارسی و تهیه مجسمه شیخ و نصب آن در همدان و تأسیس کتابخانه‌ای به نام ابوعلی سینا در همدان و تهیه مدال‌هایی بیادگار هزاره شیخ و تشکیل کنگره‌ای از خاور شناسان جهان در تهران و جلب همکاری سایر کشورها در تجلیل از شیخ و نشر مقالات و وسائل و کتب و انتشار تمبر بوعلی که تمام آنها با وضعی بسیار پسندیده انجام گرفت.

تمام موضوعات بالا درباره تجلیل از مقام شیخ که توسط انجمن آثار ملی اجرا شده تحت ارشاد و هدایت و امر شاهنشاه آریامهر اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی به نحوی بسیار پسندیده صورت اختتام پذیرفت. نگارنده در تمام این تشریفات به عنوان یکی از اعضاء انجمن آثار ملی که رساله «جودیه» شیخ را تشریح و تحشیه کرده شاهد عینی بودم که هزاره شیخ به‌ترین نحو و مجلل‌ترین وضع خاتمه پذیرفت.

اکنون مراسم تاریخی هزاره شیخ را که از اول اردیبهشت ماه ۱۳۳۳ مطابق با ۲۱ آوریل ۱۹۵۴ میلادی تا دهم اردیبهشت ماه مطابق با ۳۰ آوریل به مدت ده روز در تهران و همدان اجرا گردید، به نظر خوانندگان مجله هنر و مردم می‌رسانم:

چهارشنبه اول اردیبهشت ماه ۱۳۳۳:

● خطابه افتتاحیه و پیام شاهنشاه آریامهر توسط نخست‌وزیر وقت شادروان تیسار سپهد فضل‌الله زاهدی.

● خیر مقدم توسط آقای دکتر جهان‌شاه صالح وزیر بهداری و رئیس

دانشکده پزشکی وقت.

● بیانات مرحوم حسین علاء رئیس انجمن آثار ملی.

● خطابه آقای جعفری وزیر فرهنگ وقت.

● بیانات آقای دکتر علی اکبر سیاسی رئیس وقت دانشگاه تهران.

پس از طرف آقای دکتر ابراهیم مدکور (نماینده کشور مصر) و دکتر تاراچند سفیر کبیر کشور هندوستان و مرحوم پرفسور محمد شفیع لاهوری نماینده کشور پاکستان و شادروان دکتر کاظم اسمعیل نماینده کشور ترکیه و پرفسور ا. ا. برتلس (Prof. E.E. Bertels) نماینده کشور شوروی و مرحوم پرفسور لوئیس ماسینیون (Prof. Louis Massignon) نماینده کشور فرانسه و پرفسور ژرژ کامرون (Prof. G. Cameron) نماینده ایالات متحده آمریکا و پرفسور هانری لوژی (Prof. H. Lougier) از سوربن و نماینده یونسکو بیاناتی ایراد گردید. آنگاه آقای علی‌اصغر حکمت به ریاست و آقایان دکتر مدکور (مصر) به نیابت ریاست و دکتر ذبیح‌الله صفا به دبیری کنگره انتخاب گردیدند.

پنجشنبه دوم اردیبهشت ماه ۱۳۳۳:

خطابه‌های زیر از طرف اعضاء کنگره ایراد گردید:

● پرفسور ا. ا. برتلس (شوروی) اصالت رباعیات ابن سینا به زبان فارسی. ● پرفسور احمد آتش (ترکیه) «آیا رساله حکمة الموت از ابن سیناست» به زبان فارسی.

● آقای عبدالغفور برشنا (افغانستان) «بحث درباره رباعیات شیخ رئیس ابوعلی سینا» به زبان فارسی.

● پرفسور محمد شفیع لاهوری (پاکستان) «ملاحظات چند راجع به شرح احوال شیخ» به زبان فارسی.

Prof. E. Benveniste, Collège de France, Paris.
En souvenir du Congrès d'Arvieux
Tchernan, le 2 Oriskant 1335.

۱۲ دکتر محمود نجم آبادی
آصفیه نجفیه بناسیه نورمالیه
مدرسه دکتر عبدالحمید بنابر
استادالکرام در کتب دارالمعرفه
۱۳۳۵/۲/۱

۱۲

۱۱

J. M. G. ...

۱۳ دکتر سقوتی افشاری
عبدالمجید افشاری
۱۳۳۵/۲/۱

۱۴

۱۳

عبدالله کریم افشاری
Hajrullah ...
L. Hajrullah ...

۱۵

عبدالله کریم افشاری
مدرس
۱۳۳۵/۲/۱

۱۶

● پرفسور واسیلی نیکلایویچ
ترنوسکی (Prof. V.N. Ternovski)
(شوروی) «مکالمه آثار پزشکی ابن سینا
در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
به زبان روسی».

● آقای عفیفی (عراق) «کتاب
البرهان ابن سینا ومقایسه آن با کتاب
آنالوطیقای ثانیه ارسطو» به زبان عربی.

● پرفسور ولادیمیر مینورسکی
(انگلستان) (Prof. V. Minorsky)

«ابن سینا فرد بشر» به زبان انگلیسی.

● دکتر سهیل انور (ترکیه)

«تحقیق راجع به کتاب الوصایای ابن سینا»

به زبان فارسی و فرانسوی.

● دکتر شوکت قنواتی (سوریه)

- ۱۱ - خط وامضاء یادگار دکتر عبدالحمید منتصر در جشن هزاره ابن سینا
- ۱۲ - خط وامضاء یادگار پرفسور امیل بنویست استاد کلژ دوفرانس نماینده کشور فرانسه در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۱۳ - خط وامضاء دکتر شوکت قنواتی نماینده کشور عربی سوریه در جشن هزاره ابن سینا
- ۱۴ - امضاء دکتر ج. اونوالا نماینده هندوستان در جشن هزاره شیخ
- ۱۵ - خط وامضاء یادگار پرفسور عبدالله کریم افشاری نماینده شوروی در جشن هزاره شیخ
- ۱۶ - خط وامضاء یادگار دکتر محمود نجم آبادی نماینده کشور عربی مصر در جشن هزاره شیخ برای نگارنده کتاب

● رعایه الطفوله والاموه» به زبان فرانسوی.

● دکتر جهان شاه صالح (ایران)

«رابطه قانون بانظریات جدید پزشکی»

به زبان فارسی.

● احمد خراسانی (ایران) «دانشنامه

علائی شیخ و مقاصد الفلاسفه غزالی»
به زبان فارسی .

● عبدالحمید منتصر (مصر)
«النبات عند ابن سینا» به زبان عربی .
● دکتر کاظم اسمعیل کورکان
(ترکیه) «بحثی از ابن سینا درباره
زیست شناسی» به زبان فرانسوی .

● دکتر عباس مؤدب نفیسی
(ایران) «شرحی درباره برخی از
گیاههای صفاوی که در کتاب دوم قانون
ابن سینا از آن یاد شده و تطبیق با دارو
شناسی جدید» به زبان فارسی .

● دکتر ج . اونوالا (هندوستان)
Dr. J. Unwala «اسناد طبی و جراحی
که در یک دخمه قدیم در یزد بدست آمده
است» به زبان انگلیسی .

● پرفسور عبیدالله کریماف
(شوروی) «نقش ابن سینا در ترقی
و تکامل علوم شیمی» به زبان فارسی .

● دکتر محمدحسین ادب (ایران)
«امرجه از نظر شیخ الرئیس ابوعلی سینا
و مقایسه آن با کشفیات و نظریات جدید»
به زبان فارسی .

● دکتر جلال مصطفوی کاشانی
(ایران) «بیماری آسم از نظر ابن سینا
و تطبیق آن با موازین علمی جدید»
به زبان فارسی .

● یحیی رحیم اوف (شوروی)
«مقام ابن سینا در تاریخ پزشکی اتحاد
 جماهیر شوروی» به زبان فارسی .

شنبه چهارم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳ :

● دکتر حموده غرابه (مصر)
«الاسلام والفلسفه السیناویة» به زبان عربی .
● مرحوم پرفسور هانری ماسه
(فرانسه) «اصطلاحات فلسفی که ابن سینا
در یارسی ایجاد کرده است» به زبان فرانسوی .
● محمد رضا الشیبی (عراق)
«نظرات فلسفی و نقد در آن ها» به زبان
عربی .
● دکتر علی اکبر سیاسی (ایران)

«علم النفس ابن سینا و تطبیق آن با روان-
شناسی جدید» به زبان فارسی .

● مرحوم پرفسور لوئی ماسینیون
(فرانسه) «حکمة المشرقیه ابن سینا و معنی
آن» به زبان فرانسوی .

● دکتر ناجی الاصل (عراق)
«وحدة العلم والتوحید الفلسفی» به زبان
عربی .

● دکتر عیسی صدیق (ایران)
«نظر ابن سینا درباره تعلیم و تربیت
و مقایسه اجمالی آن با نظریات افلاطون
و ارسطو» به زبان فارسی .

● دکتر ژرژ کامرون (آمریکا)
«ابن سینا و نبوت» به زبان انگلیسی .
● دکتر قدری حافظ طوغان
(هاشمی اردن) «مقام العقل عند ابن سینا»
به زبان عربی .

● دکتر احمد فواد الانواتی (مصر)
«نظریه ابن سینا درباره معرفت النفس»
به زبان فرانسوی .

● پرفسور امیل بنونیست (فرانسه)
Prof. E. Benveniste «میراث مزدیسنا
در فلسفه ایرانی» به زبان فرانسوی .

یکشنبه پنجم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳

● دکتر جمیل صلیبا (سوریه)
«المدینة العادلة» به زبان عربی .

● پرفسور گارسیا گوتتر «رساله
حی بن یقظان ابن سینا و رساله حی بن
یقظان ابن طفیل» به زبان فرانسوی .

● دکتر مصطفی جواد (عراق)
«الثقافة العلیه والحال الاجتماعیه فی عصر
ابن سینا» به زبان عربی .

● علی اصغر حکمت (ایران)
«تفاسیر ابوعلی از قرآن مجید» به زبان
فارسی .

● پرفسور آندره گدار (باستان
شناس فرانسوی در خدمت ایران) «ابنیه
و آثاری که باید ابوعلی در سفرهای خود
دید باشد» به زبان فرانسوی .

● دکتر فواد افرام بستانی (لبنان)

«ابن سینا و التریبۃ الحدیثه فی لبنان»
به زبان عربی .

● مرحوم بدیع الزمان فروزانفر
(ایران) «ابن سینا و تصوف» به زبان
فارسی .

● کیخسرو اردشیر فیتز (هند)
A. Fitter «ایران منشاء نواغ» به زبان
انگلیسی .

● مرحوم عباس اقبال آشتیانی
(ایران) «چند نکته راجع به زندگی
و آثار ابن سینا» به فارسی .

● پرفسور ژولین هکسلی (یونسکو)
Prof. Julien Huxley «افکار تکامل
یک نفر زیست شناس درباره ابن سینا»
به زبان انگلیسی .

● رشید شهمردان (هندوستان)
«سهم ابن سینا در استغنای فارسی و نفوذ
آن بر زبانهای هند و فارسی گویان هند»
به زبان فارسی .

● پرفسور لوئی گارده (فرانسه)
Prof. L. Gardet «روش فلسفی ابن
سینا» (که توسط دکتر ابراهیم مدکور
قرائت شد) .

● دکتر ابراهیم مدکور (مصر)
«کمیته ابن سینا در قاهره» به زبان فرانسوی .
● استاد جلال الدین همائی (ایران)
«رابطه ابوعلی سینا با اصفهان» به زبان
فارسی .

● پرفسور هانری کربن (فرانسه)
Prof. H. Carbin «مکتب ابن سینا و
تشیع» به زبان فرانسوی .

● آقای سید محمد محیط طباطبائی
(ایران) «جستجو در لفظ ابن سینا»
به فارسی .

● مادموازل امیلی - ماری گواش
(فرانسه) A.M. Goichon «فصلی از
تأثیر ابن سینا در مغرب زمین» به زبان
فرانسوی .

● پرفسور ریچارد اتینگهاوزن
(آمریکای شمالی) «صنایع ظریفه در
ایران عهد ابن سینا» به زبان انگلیسی .

دوشنبه ششم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳

● ابواتی (مصر) «ابن سینا و سن توماس داکن» به زبان فرانسوی.

● مرحوم سعید نفیسی (ایران) «ابن سینا در اروپا» به زبان فرانسوی.
● پروفیسور آنانیاز زایاچووسکی (لهستان) «آثار ابن سینا در لهستان» به زبان فارسی.

● دکتر حسین خطیبی (ایران) «نثر فارسی در نیمه قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم و سبک نثر فارسی ابن سینا» به زبان فارسی.

● پرفیسور پ. ب. واجها (هند) «نکات مهم عملی و عقلی ابن سینا» به زبان انگلیسی.

● پرفیسور نیکلایویچ زاخودروریس (شوروی) «مطالعه دوره ابن سینا در شرق شناسی و علوم تاریخ شوروی» به زبان روسی.

● پروفیسور هارولد لمب (انگلستان) «دنیای دوره ابوعلی سینا» به زبان انگلیسی.
● مرحوم دکتر محمد معین (ایران) «لغات پارسی ابن سینا و تأثیر آن در ادبیات» به زبان فارسی.

● پرفیسور اتوررسی (ایتالیا) Prof. E. Rossi «برخی اضافات به فهرست آثار ابن سینا در ایتالیا» به زبان فرانسوی.
● اکبر داناسرشت (ایران) «مقدمه بر رساله تناهی و نامتناهی» به زبان فارسی.
● پرفیسور والتر آرتلت (آلمان) Prof. V. Artelt «پزشکان آلمانی قرن هفتم در ایران» به زبان انگلیسی.

● بانو عظیم جان اوا (ازبکستان شوروی) «مطالعه آثار پزشکی ابن سینا در ازبکستان» به زبان فارسی.

سه شنبه هفتم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳.

● دکتر آیدین ساییلی (ترکیه) Dr. Aydin Sayili «روش علمی ابوعلی سینا» به زبان فارسی.

● پرفیسور ر. لوی (انگلستان) Prof. R. Levy «ابو علی سینا به مثابه یک فرد انسان» به زبان انگلیسی.

● دکتر ذبیح الله صفا (ایران) «ابن سینا در داستانهای ایرانی» به زبان فارسی.

● دکتر ریچارد مک کارتی (نماینده واتیکان) «اهمیت مابعدالطبیعه در فلسفه ابن سینا» به زبان انگلیسی.

● دکتر فریدون نافذ اوزلوق (ترکیه) «سخنی چند درباره حکیم عالم ابن سینا و حکیم الهی مولانا» به زبان فارسی (که توسط دکتر احمد آتش قرائت شد).

● سر رستم مسانی (هندوستان) Sir R. Massani «آثار ابوعلی سینا در کتابخانه‌های خصوصی و عمومی هند» به زبان انگلیسی (که توسط کیخسرو فیتز قرائت شد).

● مرحوم دکتر موسی عمید (ایران) «عقل و تقسیمات آن از نظر ابن سینا» به زبان فارسی.
● دکتر ویلهلم کوچ (واتیکان) Dr. W. Kutsch «هدف تحقیقات ابن سینا» به زبان آلمانی.

● مرحوم ولادیمیر ایوانف (هند) V. Ivanov «ابوعلی سینا و اسمعیلیان مخفی» به زبان فارسی.

● دکتر محمد نظام الدین (هند) «چند نسخه از آثار شیخ الرئیس در کتابخانه دولتی حیدرآباد، پیشنهاد برای ایجاد یک آکادمی ابن سینا در ایران» به زبان انگلیسی.

● دکتر محمود نجم آبادی (ایران) «نکاتی چند درباره عقاید پزشکی و طب ابن سینا» به زبان فارسی.

● دکتر مهدی برکشلی (ایران) «موسیقی ابن سینا» به زبان فارسی.

● مرحوم دکتر عبدالله احمدیه (ایران) «قاعده تشخیص و درمان بیماریها از نظر ابن سینا» به زبان فارسی.

● پرفیسور ژ. پ. کانگر (آمریکای شمالی) Prof. P. Conger «پیام برای کنگره هزاره ابن سینا» (که توسط پرفیسور کامرون به انگلیسی قرائت شد).

● دکتر پرویز ناتل خانلری (ایران) «رساله اسباب حدوث الحروف» به زبان فارسی.

● دکتر حسین مینوچهر (ایران) «طبقه‌بندی علوم از نظر شیخ الرئیس ابو علی سینا» به زبان فارسی.

● محمد کاظم طریحی (عراق) «ابن سینا فی الاجتهاد» به زبان عربی.

● دکتر احسان یارشاطر (ایران) «اثر تازه‌ای از ابن سینا» به زبان فارسی.

● دکتر هادی حسن (هندوستان) «نیفت و ابتکارات ابوعلی سینا» (که توسط آقای محمد جعفری کارمند سفارت کبرای هندوستان به فارسی قرائت شد).

خطابه‌ها و سخنرانیها در تاریخ سه شنبه هفتم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳ (۲۷ آوریل ۱۹۵۴ میلادی) خاتمه یافت. سپس طبق برنامه قبلی در تاریخ چهارشنبه هفتم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳ میهمانان و مدعوین و اعضای کنگره به همدان عزیمت کردند و صبح پنجشنبه نهم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳ ساعت نه صبح افتتاح آرامگاه حکیم بزرگ در پیشگاه اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه آریامهر به عمل آمد.

آخرین جلسه (جلسه اختتامیه) در تاریخ دهم اردی بهشت ماه ۱۳۳۳ (۳۰ آوریل ۱۹۵۴) بعد از ظهر به شرح زیر برگزار شد:

● تشکر از میهمانان توسط مرحوم سید حسن تقی‌زاده.

● سخن‌نمایندگان کشورها به ترتیب حروف تهجی: افغانستان، آلمان، بلژیک، مصر، اسپانیا، کشورهای متحده آمریکای شمالی، فرانسه، انگلستان، هلند، هندوستان، اندونزی، عراق، ایتالیا، هاشمی اردن، لبنان، نروژ،

Franklin A. Jitter
Secretary of the Iran League
Bombay-1

Handwritten text in Persian script, mostly illegible due to fading.

۱۸

۱۷

با یادگار حبیبی از جشن این سینه
Mtn Ross در طهران

Walter Krell, Frankfurt a.M.

۲۰

۱۹

فصلنامه علمی
دوره دوم، شماره اول

دوره دوم، شماره اول، بهار ۱۳۳۰
مجله علمی و ادبی

۲۲

۲۱

David L. Jacob
Beverly Hills
California, U.S.A.

Shajmhorf
Anawar Lajackowski, Varsovie
(Pologne)

۲۴

۲۳

Кабулани Азизовлар
L. Mavklov, Tashkent, USSR.

۲۵

جوبید سالی عوامی تفریحی و علمی و ادبی
دوره دوم، شماره اول
دانشگاه علوم و فرهنگ ایران

۲۶

William Huxley

۲۸

ناجی الاصل
الحجج العظمى العراقي

۲۷

الشيخ
محمد باقر

۲۹

René Massé

۳۰

- ۱۷ - خط وامضاء یادگار خانم آملی - ماری گواش نماینده فرانسه
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۱۸ - خط وامضاء کیخسرو اردشیر فیتز نماینده کشور هندوستان (بمبئی)
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۱۹ - يك امضاء از پرفسور والتر آرتلت استاد تاریخ طب در دانشگاه
فرانکفورت آلمان در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۲۰ - خط وامضاء یادگار از پرفسور راتوره رسی نماینده ایتالیا در جشن
هزاره شیخ برای نگارنده مقاله
- ۲۱ - خط وامضاء یادگار استاد جمیل صلیبا نماینده کشور عربی سوریه
در جشن هزاره شیخ برای نگارنده مقاله
- ۲۲ - خط وامضاء یادگار دکتر فواد افرام بستانی رئیس دانشگاه لبنان
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۲۳ - خط وامضاء یادگار پرفسور آنانیاز زایاجووسکی نماینده کشور
لهستان در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۲۴ - امضاء یادگار از پرفسور هارولد لمب نماینده کشورهای متحده آمریکای
شمالی در جشن هزاره شیخ برای نگارنده مقاله
- ۲۵ - خط وامضاء بانو عظیم جان اوا نماینده شوروی (جمهوری ازبکستان)
در هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۲۶ - خط وامضاء یادگار پرفسور آیدین ساییلی نماینده کشور ترکیه
در جشن هزاره شیخ برای نگارنده کتاب
- ۲۷ - يك امضاء از مرحوم ناجی الاصل رئیس مجمع علمی عراقی در جشن
هزاره شیخ برای نگارنده مقاله
- ۲۸ - يك امضاء از پرفسور ژولین هوکسلی (مدیر یونسکو) در جشن
هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
- ۲۹ - يك امضاء از دکتر محمدرضا شبیبی در جشن هزاره شیخ برای
نگارنده مقاله
- ۳۰ - يك امضاء از مرحوم هانری ماسه ایران شناس معروف فرانسوی
نماینده کشور فرانسه در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله

از ملاقاته شما خیلی خوشحال هستم
ریچارد ایتنگهارزن
از واشنگتون (امروز)

J. C. Amawag Jr.
Le Canie. 21. 4. 1954

من روی الحاقه امی خراک را
Dr. M. Pajouh
on the occasion of the death
of the Holyman, Sheikh
In remembrance of my father
with my beloved friends and
particularly Dr. Mahabadi
who is a real help & my
love in the office of the
House of an Alagi. I am
am understanding
Tehran - 27 April 54

شیرین
کونون
الاردن

- ۳۱ - خط و امضاء یادگار دکتر محمد نظام الدین نماینده هندوستان
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
۳۲ - يك امضاء از استاد قدری حافظ طوغان نماینده کشورهای اردن
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
۳۳ - خط و امضاء یادگار پرفسور ریچارد ایتنگهارزن نماینده آمریکای
شمالی در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله
۳۴ - يك امضاء از دکتر احمد فواد انواتی نماینده کنور عربی مصر
در جشن هزاره شیخ جهت نگارنده مقاله

۳۳

یادگاری گرفته و در دفتر محفوظ نگاشته
بودم که برای چنین روزی پس از گذشت
زمان بکار آید و از نظر هنر و مردم شاید
مفید واقع گردد. خط و امضاها یاد شده
در این صفحات ملاحظه می گردد. امید
است که مقبول طبع خوانندگان مجله هنر
و مردم قرار گیرد.

و ایرانی عده ای طبیب و استاد تاریخ طب
و فنون و ایستبدان بودند که سخنرانی -
هایشان از نظر تاریخ طب بسیار ارزنده بود.
در بیست سال و اندی قبل که جشن
هزاره شیخ در تهران و همدان برگزار
شد، نگارنده این مقاله از تعدادی از
شرکت کنندگان در کنگره خط و امضاء

پاکستان، سوئیس، ترکیه، اتحاد جماهیر
شوروی، واتیکان، یوگسلاوی (کمیته ای
از آنان نمایندگان وعده ای سفرا و وزراء
مختار کشورها در تهران بودند) همچنین
سخن نماینده یونسکو. در خاتمه آقای
علی اصغر حکمت ختم کنگره را اعلام کرد.
در میان سخنرانان و خطبای خارجی